Redacțiunea. Administrațiunea Tipografia:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unu anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulu I.: pe unu anu 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unu anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtu abonamentele câtu și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 54. Brașovŭ, Joi, 10 (22) Martie 1888.

**Brașovŭ**, 9 Martie 1888.

In numĕrulŭ trecutŭ a ḑiarului nostru amŭ vorbitŭ despre noua ordinațiune a ministrului de justiția, prin care se dispune, ca de aicĭ înainte documentele, ce se alătură la cererile de întabulare în cărțile funduare, sĕ fiă scrise în limba maghiară.

Credemŭ, că este consult a vedé și opiniunea celoralaltĭ concetățenĭ asupra acestei funeste ordinațiunĭ, și spre scopulŭ acesta presentămŭ în traducere ceea ce scrie în privința acésta organulŭ compatrioțilorŭ Sașĭ din Sibiiu „*Sieb. d. Tageblatt*“ în Numĕrulŭ sĕu din 17 Martie n.

Articululŭ în cestiune, intitulatŭ: „Violențe fără sfĕrșitŭ împotriva limbei“ se începe cu următórea citațiune din o vorbire a lui Mocsáry:

„Alipirea de naționalitate, de limbă, de obiceiu, de tradițiune, apĕrarea în contra atacurilorŭ asupra acestora este de asemenea effluxulŭ libertății personale, ca și alipirea de religiune.“

Apoi continuă în modulŭ următorŭ:

„Acela trebue sĕ facă pasulŭ celŭ dintâi, care violéză pe altulŭ, acela, în a cărui mână zace rolulŭ activŭ, dér nu acela, care jócă rolŭ pasivŭ; esecutarea puterei statului zace în mâna maghiarismului, decĭ este datorința acestuia, sĕ documenteze prin faptele legislaturei și ale guvernului, că voiesce a realisa egala îndreptățire a naționalităților. Naționalitățile nu potŭ face nimicŭ alta, decâtŭ sĕ-șĭ esprime nemulțămirea; acésta însĕ trebue s'o facă, până ce nu se vorŭ satisface dreptele lorŭ plânsorĭ și până ce maghiarismulŭ nu probéza prin fapte, că 'i zace la inimă îmbunĕtățirea relațiunilorŭ.“

In loculŭ de acésta, maghiarismulŭ dă lovitură după lovitură. Ministrulŭ de comunicațiune, a cărui ordonanță interḑice de a se mai primi espedițiunĭ postale oficióse cu adrese într'o limbă nemaghiară, este secundatŭ de ministrulŭ de finanțe, care interḑice de a se mai primi la perceptoratŭ chitanțe scrise într'o limbă nemaghiară. După finanțe urméză ministrulŭ de instrucțiune publică și maghiariséză esamenele învĕțăceilorŭ de farmacia. Intr'aceea, societatea maghiară, sub masca „*Reuniunilorŭ de cultură*“ (Kulturegyletek) ia asupra sa maghiarisarea societății.

Astfelŭ se întêmplă, că raportulŭ nesuferitŭ alŭ naționalitățilorŭ cătră guvernŭ nu s'a schimbatŭ până astăḑĭ întru nimicŭ; o nouă ordonanță mai vertósŭ, publicată în fóia oficială din 9 Martie, taie atâtŭ de adêncŭ în viéța naționalitățilorŭ nemaghiare, precum — putemŭ sĕ ḑicemŭ — nicĭ o lege n'a făcutŭ acésta dela încheiarea pactului incóce.

Ordonanța respectivă intră în vigóre cu 1 Aprilie 1888. Dispozițiunile ei, — carĭ nu întrecŭ stipulațiunile legii, ce i-a servitŭ de basă — în privința desconsiderării, suntŭ clare; limba germană, română etc. a perdutŭ pretensiunea la scutulŭ legii; obligațiunile, contractele, polițele, condicele comerciale în limba germană nu se onoréză, décă au sĕ servéscă ca basă pentru întabularea în cărțile funduare. Dér nu numai limba germană, — două terțialitățĭ din cetățenii statului maghiarŭ, de 10 milióne, au perdutŭ dreptulŭ d'a se servi în comerciu și în comunicațiune de limba lorŭ priceputǎ, de limba maternă. De sigurŭ nu trebue sĕ ne provocămŭ la eterna lege morală, [pentru ca sĕ vedemŭ într'însa una din acele mĕsurĭ, carĭ — ca multe altele — are sĕ servéscă numai și numai maghiarisării generale, și ea va avé numai acelŭ succesŭ, de a desvolta dreptulŭ și conceptulŭ de dreptŭ, de conșciință a poporului.

Sĕ nu crédă cineva, că este o esagerațiune, décă noi afirmămŭ, că acéstă ordonanță este aptă mai multŭ decâtŭ orĭ care alta sĕ desnaționaliseze comunicațiunea; institutele nóstre de banĭ se pregătescŭ deja: obligațiunile vechĭ germane, contractele de cumpĕrare germane se punŭ la o parte și deja suntŭ obligațiunĭ maghiare prin satele nóstre săsescĭ și românescĭ. Țĕranulŭ subscrie o obligațiune, a cĕrei limbă nu o cunósce și martorii îi adeverescŭ cuprinsulŭ documentului maghiarŭ, pe care ei înșișĭ nu'lŭ înțelegŭ.

După maghiarisarea documentelorŭ are sĕ urmeze maghiarisarea comerciului privatŭ, căcĭ pentru ce sĕ plătéscă ómenii taxele de traducerĭ? Acestea se potŭ cruța, décă documentulŭ se concipiază din capulŭ locului în limba maghiară. Dér nu numai din punctŭ de vedere alŭ speselorŭ, ci multŭ mai energicŭ va influința asupra maghiarisărei generale a comunicațiunei întârḑierea, ce resultă din usulŭ documentelorŭ nemaghiare în procedura judecătoréscă. Egoismulŭ este espusŭ la suferințe și el este puternicŭ motorŭ pentru faptele ómenilorŭ. Reulŭ însĕ se întinde mai departe: de câte orĭ vine negutătorulŭ în posițiune de a căuta sĕ efectuéscă pe basa unui estrasŭ din condică prenotațiunea unei pretensiunĭ, atuncĭ 'i se adeveresce proverbulŭ: „cine vine mai întâi, macină mai curendŭ,“ ba și traducerea unui estrasŭ din condică cere timpŭ și pretinde banĭ, n'ar face elŭ óre mai bine, décă ar purta condicele din capulŭ locului în limba maghiară? Și cine ia asupră'șĭ garanța, că traducerea făcută de dragomanŭ este corectă? Fi-va statulŭ în stare sĕ instituéscă dragomanĭ capabilĭ pentru mai multŭ de 250 de oficii catastrale? Și abia pentru cele mai puține oficii va fi de ajunsŭ unŭ dragomanŭ; vorŭ trebui a se instala doi, trei, patru și mai mulțĭ, décă este, ca sĕ satisfacă tuturorŭ recerințelorŭ.“

## Convențiunea comercială cu România.

Relativŭ la acéstă convențiune, care ocupă spiritele în România și în Austro-Ungaria de aprópe doi anĭ, ḑiarulŭ „*Bukarester Tageblatt*“ scrie următórele:

Cu vr'o două lunĭ mai nainte se lățise faima, că negociațiunile pentru încheiarea unei convențiunĭ comerciale între România și Austro-Ungaria s'ar fi reînceputŭ.

Faima a fostŭ întemeiată. Negoțiațiunile s'au reînceputŭ într'adevĕrŭ și se continuă cu celŭ mai mare zelŭ. Ba putemŭ spune, că guvernulŭ românŭ a datŭ de astădată probe, carĭ documentéză în modŭ neîndoiosŭ dorința și voința firmă de a pune capĕtŭ stării actuale a lucrurilorŭ.

Modulŭ, cum se pórtă astăḑĭ negoțiațiunile, este altulŭ. In vreme ce în anulŭ 1886 și 1887 se căuta a se încheia tractatulŭ pe basa cestiunilorŭ fundamentale și a detaliurilorŭ stabilite de comisarĭ specialĭ, astăḑĭ s'au înțelesŭ guvernele respective, ca cestiunile fundamentale sĕ le reguleze pe cale diplomatică. In timpulŭ de față duréză negociațiunile între ministrulŭ de esterne, d-lŭ *Ferichide*, și între ministrulŭ plenipotențiarŭ austro-ungarŭ, d-lŭ conte *Goluchowski.*

*D-lŭ Ferichide* a remisŭ d-lui *Goluckowski* acum vr'o trei sĕptĕmânĭ o notă din partea guvernului României, în care este lămuritŭ punctulŭ de purcedere alŭ guvernului românŭ. Nota a fostŭ trimésă la Viena și acum s'aștéptă rĕspunsulŭ.

Starea actuală a lucrurilorŭ nu trebue nicĭ-decum desconsiderată, căcĭ în vreme ce la ruperea din urmă a purparleurilorŭ în anulŭ 1887 diferința de opiniunĭ a ambelorŭ guverne se referea la multe cestiunĭ, astăḑĭ ea a fostŭ redusă de guvernulŭ românŭ la două, și adecă: *1) la cestiunea importului de vite românescĭ în Austro-Ungaria, și 2) la stabilirea unui tarifŭ vamalŭ*, prin care sĕ pótă afla ocrotire industria României, ce acum se nasce. Tóte cestiunile de tarifŭ relative la fiscŭ au fostŭ evitate. Relativŭ la cele două cestiunĭ s'a dobênditŭ o înțelegere și mai suntŭ numai nisce micĭ diferințe carĭ trecuescŭ delăturate.

## O voce simpatică la adresa noului împĕratŭ germanŭ.

„*L'Autorite*“ publică cu privire la noulŭ împĕratŭ germanŭ Frideric următórele aprețiărĭ ale d-lui Paulŭ de Cassagnac, care este conducĕtorulŭ dreptei din camera francesă:

Cuvintele împĕratului Frideric întêmpină pretutindenea recunoscință și admirațiune. Impĕratulŭ Frideric a doveditŭ forte multŭ caracterŭ și o tăriă ne i pomenită. Imperiulŭ germanŭ de as ḑĭ trimbiță pacea cu accentulŭ sincerităței indiscutabile. In cuvintele împĕratului găsesce omulŭ atâta lealitate, încât credĭ ceea ce îșĭ spune. Omulŭ simte, că pe tronulŭ germanŭ s'a suitŭ celŭ mai cinstitŭ omŭ alŭ țĕrei. Actualulŭ imperiu nu mai însemnéză numai pacea, ci și libertatea rațională.

Impĕratulŭ nu voiesce persecutarea catolicilorŭ și a israelițilorŭ, după cum promiseră unii: și are dreptate.

Dintre tóte asupririle, cea mai rușinósă și cea mai rea este cea religiósă, fiă orĭ-care religiunea contra căreia este îndreptată. Acéstă pace în afară și înăuntru este fericirea unui poporŭ. Epoca de aurŭ, care a urmatŭ după cea de ferŭ, este opera unui înțeleptŭ, a unui patriotŭ și a unui mare suveranŭ, care în istoriă va avé bine-cuvêntarea poporelorŭ. Da, pace este pretutindenea, pentru că décă Germania nu se gândesce la resbelŭ, altă națiune nu se mai gândesce. Lucrulŭ acesta este unŭ visŭ realisatŭ.

Unŭ asemenea spiritŭ înaltŭ, unŭ caracterŭ atâtŭ de frumosŭ ne face sĕ ne aducemŭ aminte de Marcu Aureliu. Provedința protegiândŭ pe împĕratulŭ Fridericŭ, protege nu numai pe Francia, ci pe întréga Europă.

Impreună cu d-lŭ Paulŭ de Cassagnac amŭ puté ḑice, că mai tóte ḑiarele rusescĭ făcŭ sĕ reésă caracterulŭ eminamente moderatŭ și împăciuitorŭ alŭ manifestelorŭ împĕratului Fridericŭ. Se speră, că împrejurarea acésta va contribui la consolidarea păcei europene.

## Mórtea împĕratului Wilhelm.

Cu privire la înmormêntarea împĕratului Vilhelmŭ se mai raporteză din Berlinŭ următórele:

Imormêntarea împĕratului Vilhelm s'a celebratŭ conformŭ programei. Stradele pe unde trecea cortegiulŭ erau decorate ca nicĭodată. In urma unui ḑidŭ de soldațĭ se îngrămădea mulțimea compusă din mai multe mii de persóne.

Impĕrătésa Augusta asista la defilarea cortegiului, stând la una din ferestrele palatului.

La ceremonia funebră au luatŭ parte prințulŭ imperialŭ, regele României, alŭ Saxoniei, alŭ Belgiei, prinții regalĭ, archiducele Rudolf, marii ducĭ ai Rusiei, prințulŭ de Galles și alțĭ prințĭ.

Printre representanții puterilorŭ se remarcă: generalulŭ francesŭ Billot, care diminéța depusese o corónă mare pe siciulŭ împĕratului.

Cortejulŭ a ajunsŭ pe la trei óre la Mausoleulŭ dela Charlottenburg.

Impĕratulŭ Friederic era la feréstra castelului; elŭ a statŭ acolo pe totŭ timpulŭ ceremoniei funebre fixândŭ privirile sale asupra Mousoleului. Impĕrătésa cu familia imperială, asistà la ceremonie, la Mausoleu.

Discursulŭ funebru fŭ rostitŭ de superintendentulŭ *Koegel.* „Dumnedeu, a ḑisŭ părintele Koegel, a chematŭ pe împĕratulŭ și regele nostru la viéța eternă“. După acésta a urmatŭ cetirea mai multorŭ psalmĭ și citate din evangelie, ér după cetirea unei rugăciunĭ de preotulŭ oficiantŭ începŭ cu toții cei presențĭ, tinerĭ și bĕtrânĭ, militarĭ și civilĭ, generalĭ și miniștri, carĭ representau puternicolŭ imperiu, a cânta unŭ psalmŭ.

O adêncă emoțiune se vedea pe fața fie-căruia. Se audiau oftărĭ și se vedeau cum curgŭ lacrĕmile din ochii încăruntițilorŭ bărbațĭ de statŭ. In mijloculŭ acestei tristețe generale, superintendentulŭ Koegel îșĭ rostì discursulŭ funebru, făcêndŭ deosebite elogiurĭ la adresa reposatului.

Pe lângă tóte că timpulŭ era frigurosŭ, 10° sub zero, numĕrulŭ persónelorŭ cari au luatŭ parte la înmormêntare, se evalueză după unii la 500.000, după alții la aprópe unŭ milionu.

Următórea telegramă de condolență a fostŭ adresată împĕrătesei Augusta de către părinții tinerelorŭ Romànce care au ur-

matŭ cursurile institutului fundatŭ de împĕrătésa Augusta:

*M. S. Impĕrătescí Augusta*
*Berlinŭ.*

Maiestate! In momentulŭ în care lumea întregă se înclină în fața durerii imposante a Germaniei, sĕ fie permisŭ unorŭ părințī pĕtrunșī de mâhnire și recunoscință adîncă sē depue la piciorele Măiestățeí Vóstre, în numele lorŭ și alŭ fiicelorŭ lorŭ tributulŭ lorŭ de consolațiunī fórte respectuóse.

Facă cerulŭ, Maiestate, ca iubirea și recunoscința sĕ pótă depărta din inima Vóstră orī ce amărăciune! Binevoițī a primi, Maiestate, cu espresiunea mișcată a sentimentelorŭ nóstre, urările nóstre cele mai căldurose pentru prețiósa Vóstră sănĕtate și aceea a augustului Vostru fiu, deja atâtŭ de iubitŭ.

*Părinții Româncelorŭ dela „Augusta Stift“:* Ionŭ Câmpineanu, Irina Câmpineanu, Sofia Crețulescu, N. Crețulescu, Ana Lahovari, Alesandru Lahovari, G. Apostoleanu, Smaranda Apostoleanu, Principesa Moruzzi, Maria Moruzzi, Dall'Orso, Corina Dall'Orso, Ioa Alexandrescu, Alesandru Ghica, Caterina Costescu, Vasile Hiotu, Pavelŭ și Maria Tufelcică, Maria și Zoe Boerescu, Giurgea.

## SCIRILE ȘILEI.

In 11 Martie s. n. *au fostŭ chirotonisițī* din partea Escelenței Sale metropolitului Dr. Vancea următorii teologī absolutī din archidiecesa Blașului: Alexandru *Papiu*, destinatŭ de administratorŭ pentru parochia Bistrei; Ioanŭ *Deacŭ*, dispusŭ de administratorŭ în parochia Recea-Cristurŭ din protopopiatulŭ Dergei; Stefanŭ *Popŭ*, (moralistu), dispusŭ de cooperatorŭ în Fildulŭ de mijlocu; apoi Basiliu *Vlassa*, Gregoriu *Ilea* și Alexandru *Donescu*, carī încă nu suntu aplicațī la parochii.

* * *

Suntŭ numițī *capelani militarī* cl. II în reservă: Iuliu *Dragoșŭ*, Laurențiu *Sima*, Alexandru *Sima*, preoțī ai diecesei gr. cat. de Gherla; George *Draganŭ*, Ioanŭ *Cocoșŭ*, Ioanŭ *Manta* și George *Țăposu*, preoțī ai archidiecesei gr. or.

* * *

Se vorbesce că d. *Dimitrie Sturdza* va pleca câtŭ mai curendŭ la Viena, pentru a aștepta acolo trecerea regelui și a reginei României, carī au plecatŭ deja dela Berlinŭ, și carī la reîntórcere se dice că se vorŭ opri vr'o două dile la Viena. Acéstă oprire a regelui la Viena, precum și călĕtoria d-lui Sturdza, *stau în legătură cu negocierile pentru convenția comercială,* — scrie „Națiunea,“

* * *

Dela Giurgeu, din Secuime, primimŭ o corespondință, prin care ni se descrie în colorī frumóse caracterulŭ poporului românŭ din acele părțī. „Poporulŭ — dice autorulŭ corespondenței — e fórte bunŭ fațā cu conducĕtorii fidelī ai sĕi, e ascultătorŭ și fórte dispusŭ spre fapte frumóse, decă are cine sĕ-lŭ conducă. Durere însĕ, că tocmai lipsa de conducĕtorī bunī a adusŭ mare calamitate peste poporulŭ românŭ din unele comune, cum suntŭ: Bicazulŭ, Domuculŭ și mai vîrtosŭ Valea-Jidanului. Cu 5—6 anī mai nainte locuitorii acestorŭ comune erau fórte bogațī, la inimă bunī și darnicī, la numĕrŭ mai bine de câte 1100 suflete în o comună, curatŭ Românī. Astădī însĕ poporulŭ e sĕrăcitŭ și în periculŭ de a se nimici. Bisericile suntŭ micī, scolile slabe, orī de locŭ. Acésta atestă slăbiciunea conducĕtorilorŭ din trecutŭ.“

Rĕmâne dér, ca actualii conducĕtorī din părțile Giurgeului, între carī unii suntŭ ómenī tinerī și viguroșī, sĕ se pună cu tótă seriositatea pe lucru și sĕ repare sinistrele urmărī, causate prin indiferentismulŭ, orī póte prin nepriceperea antecesorilorŭ sĕi.

* * *

Duminecă Episcopii din România s'au întrunitŭ la Mitropolitulŭ Primatŭ, unde au discutatŭ mai multe cestiunī cu privire la *îmbunĕtățirea clerului mireanŭ*, scrie „Unirea“. Până la votarea în acéstă privință a unui proiectŭ de legī, episcopii bisericei au convenitŭ, ca sĕ stărue pe lângă d. ministru alŭ cultelor sĕ prevadă în viitorulŭ bugetŭ suma necesară pentru înființarea secretarilorŭ protoereilorŭ, revisorilorŭ de județe și proestoșilorŭ de plășī. Guvernulŭ este dispusŭ sĕ trécă în bugetŭ suma necesară.

* * *

In comuna *Paár* din comitatulŭ Tolna, publicându-se concursŭ pentru ocuparea postului de învĕțătorŭ adjunct cu o leafă anuală în totalŭ *numai de 166 fl. pe anŭ,* s'a presentatŭ — precum spune „Luminatorulŭ“ — o *legiune întregă* de oferte.

Se vede dér, că nicī sórtea învĕțătorilorŭ maghiarī din Ungaria nu este mai puținŭ vrednică de compătimitŭ, ca sórtea învĕțătorilorŭ noștri din Ardealŭ. Pionerii culturei unguresci ducŭ dile amare în epoca „Kulturegylet“-urilorŭ.

* * *

In Kezdi-Oșorheiu *asentarea* s'a sĕvêrșitŭ la 15 Martie. Resultatulŭ a fost *peste mĕsură slabŭ.* Din 80 de tinerī abia s'au aflatŭ 13 apțī pentru serviciulŭ militarŭ.

* * *

In urma secetei îndelungate da astăveră, în deosebite părțī din România se simte *mare lipsă de bucate* între țĕranī. Din partea statului s'au luatŭ mĕsurī pentru ajutorarea celorŭ lipsițī. S'a constituitŭ unŭ comitetŭ pentru a-le distribui cucuruzŭ (păpușoiu) gratuitŭ. Valórea cucuruzului de distribuitŭ represintă suma de 257,000 lei n.

Sâmbătă a plecatŭ la Berlinŭ, angageatŭ cu 1800 de lei pe lună, la Circulŭ imperialŭ de acolo, gimnasticulŭ românŭ *Traianŭ Lupu*, elevulŭ d-lui profesorŭ de arme și gimnastică Moceanu, din România. Se scie că, printre gimnasticii actualī, numai Boisette, Wilson și Traianŭ Lupu facŭ *„duplulŭ saltŭ mortalŭ“*, la róta gigantică pe trapezŭ.

## Telegramă particulară a „Gaz. Trans.“

**Clușiu**, 31 Martie, 11 óre 45 m. a. m. — In *procesulŭ „Gazetei“* juriulŭ s'a compus la 10½ óre. Membrii: dr. Georgiu Hincz, Franciscŭ Mack, Iosifŭ Sugar, dr. Ottó Csigmantori, Bela Bokros, dr. Purjes, dr. Cejtei, dr. Bernath, Sigismundŭ Akos, dr. Veres, dr. Nagy Ferencz, Beteg.

Suplențī: Colomanŭ Vicol, dr. Klug. Tribunalulŭ e compusŭ din: Președinte Dominik Péterffy: judī: Emericŭ Mikó, Carolŭ Csiszér; notarī: Kocsi și Halász: procurorŭ: dr. Ioanŭ Biró: apĕrătorŭ: Simeonŭ Damianŭ: translatorŭ dr. Isacŭ.

**Clușŭ,** 21 Martie, 11 óre 8 m. — Dr. Aurel Mureșian cere, ca sĕ se constate în fața tribunalului, *decă membrii juriului cunoscŭ limba română, pentru-că acusații nu suntŭ în proprietatea limbei statului*, și fără cunoscința limbei române, juriulŭ nu ar fi în posițiunea de a judeca conformŭ jurămêntului lorŭ; juriulŭ nepricepândŭ pe acusațī, nu ar primi impresiunea imediată asupra convingerei lorŭ, éră acusații arŭ fi eschișī dela possibilitatea apĕrărei lorŭ, conformŭ dreptului ce-lŭ au.

Presidiulŭ rógă pe acei jurațī, carī sciu românesce, sĕ se ridice. **Se ridică doi.** Mureșianu constată, că juriulŭ, compusŭ de așa, încâtŭ numai doi membri pricepŭ limba acusaților ŭ, *este imposibilŭ de a judeca conformŭ jurămêntului depusŭ: cere tribunalului, ca sĕ compună unŭ atare juriu,* **care pricepe limba română.**

Președintele se provócă la legile din 1868 și **denégă cererea.** Pertractarea continuă.

### Cum se ajută alții.

In unulŭ din numerii mai prospețī ai diarului germanŭ localŭ am cetitŭ cu multă plăcere unŭ raportŭ asupra succesului practicŭ, ce'lŭ au stăruințele nobile ale unorŭ fruntașī sasī dintr'o comună vecină.

Acestŭ raportŭ nu-lŭ putemŭ recomanda din destulŭ preoților ŭ, învĕțătorilorŭ, cu unŭ cuvêntŭ, tuturorŭ binevoitorilorŭ poporului nostru. Raportulŭ conține patru puncte și este următorulŭ:

1. La anulŭ 1885 presbiteriulŭ bisericei luterane din Sân-Petru (Szt. Péter, Petersberg, Comitat. Brașovului) a numitŭ din sînulŭ sĕu unŭ *Comitetŭ de ajutorare*, compusŭ de regulă din preotŭ, notarŭ și primarulŭ comunalŭ, cu misiunea ca, decă unŭ economŭ cinstitŭ și harnicŭ ar avé zălogitŭ vreunŭ locŭ, séu ar vré sĕ cumpere vre-o bucată de locŭ, Comitetulŭ în grabă și fără spese sĕ-i câștige banii de lipsă pentru rescumpĕrarea zălogului, séu pentru cumpărarea locului. Altŭ soiu de datorii nu suntŭ ajutate.

Banii trebuincioșī pentru scopulŭ acesta Comitetulŭ de ajutorare îi ridică din casŭ în casŭ dela cassa de păstrare din Brașovŭ, pe lângă garanția solidară a tuturorŭ membrilorŭ din presbiteriu. Imprumutatulŭ ajutoratŭ se obligă a lucra cum se cade loculŭ scăpatŭ séu cumpăratŭ în chipulŭ acesta, tómna a vinde recolta și întrega sumă căpĕtată a o înmâna Comitetului de susŭ, până răfuesce tótă datoria, capitalulŭ și dobênda. Sumele replătite se administréză cassei de păstrare numai de câtŭ. Cassa de păstrare le face ușurință, că le deschide unŭ contcorentŭ așa, că banii se potŭ replăti orī-cândŭ, interesele se respundŭ numai pe timpulŭ, câtŭ se țină banii. Membrii Comitetului de ajutorare nu cerŭ nicī o resplată pentru tóte ostenelele lorŭ.

In an, 1887 nóue inșī au căpĕtatŭ imprumuturī în chipulŭ acesta, în sumă de 856 fl. cu carī s'au cumpĕratŭ șese jugere de pămêntŭ arătorŭ; de altă parte împrumutații de mai 'nainte au replătitŭ capitalŭ și interese fl. 398.

Dela introducerea acestei instituții, până la sfĕrșitulŭ an. 1887, preste totŭ, s'au ajutoratŭ 22 partide cu suma de 2176 fl., din carī 640·23 fl. s'au și plătitŭ inderĕptŭ.

2 In aceeașī comunŭ, totŭ în an. 1885, au înființatŭ Reuniunea femeilorŭ săsescī unŭ *Asilŭ pentru copii micī*, celŭ mai vechiu de felulŭ acesta în țera Bârsei. Adevĕratŭ asilŭ, nu grădină de copii. In elŭ se primescŭ copiii spre îngrijire în vêrstă dela trei anī și este întocmitŭ după modelulŭ unui asemenea institutŭ, pe care l'a vĕdutŭ conducetórea în Nürnberg.

Anume, pentru scopulŭ asilului s'a clăditŭ în curtea unde locuesce notarulŭ, o hală de scândurī, încăpătóre, înăuntru suntŭ mese și scaune cu picióre scurte câțīva sacī cu paie, pe carī se culcă copii, după ce s'au ostenitŭ jucându-se. O grămadă de nisipŭ sub unŭ pĕrŭ umbrosŭ, robe micī de căratŭ, lopețī, pile (mince, cotcă) și altele, servescŭ copiilorŭ pentru jucării în liberŭ. Instrucția se mărginesce pe lângă a deda copiii sĕ

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(6)

### DICȚIONARŬ POPORALŬ.

Cuvinte românescī din jurulŭ Năseudului, de poporu grăite și totu pentru poporŭ alcătuite.

Adunate de dascălulu *Iuliu Bugnariu.*

(Urmare din Nr. 261—265 din „G. T.“ anulŭ trecutŭ.)

(Fine.)

478. *Steregie*=funinginea, ce se află pe cornii dela acoperișulŭ caselorŭ.
479. *Notunŭ-ă*=mielŭ orī mielușea de unŭ anŭ.
480. *Cotoronță*=muiere blăstĕmată, difamată, femeiă prostituată.
481. *Imboțire* (ca verbŭ)=sbêrcire, șifonare.
482. *Șubredŭ, jubredŭ*=gingașŭ, delicatŭ, fragedŭ. Șubredescŭ = frăgedescŭ; devinŭ palidŭ, topitŭ.
483. *Hangiocŭ-ă*=birtașŭ, birtășiță; economŭ, económă.
484. *Schelălăire*=gemere. (Ca verbŭ și subst.)
485. *Lălăire* (ca verbŭ și subst.)=lărmuire, sbierare, strigare.
486. *Fleșcăire* (ca verbŭ)=veștedire, pălire, ofilare.
487. *Budadău*=pĕcurarŭ; ficiorŭ blăstĕmatŭ, trasŭ-împinsŭ; bătutŭ de stele.
488. *Tulucŭ*=puiu de lupŭ.
489. *A te întofla*=a te încălța cu opincī fără picŭ de îngrijire.
490. *Ficiuluescŭ*=descosŭ cu vorba, silescu pe cineva, ca sĕ-mī spună ceva.
491. *Smerdŭ*=omŭ urîtŭ, ponturosŭ, artăgosŭ, omŭ cu capulŭ amână.
492. *Udrită*=bețivŭ, omŭ căruia îi place a șede pururea cu gura la capulŭ buții.
493. *Cârțibă*=cepulŭ dela buțī, pe care iese vinarsulŭ orī vinulŭ.
494. *Primătariță*=pribegŭ, umblătorŭ de icī colea. Primătăriță se dice nu numai despre ómenī, ci și despre animale neraționale d. e. despre cânī etc. Acesta-i câne fórte *primătariță*, adecă pribégu, care n'are țeră caldă.
495. *Nója*=turmă de animale sĕlbatice d. e. de lupī.
496. *Sarică*=sumanŭ, cricŭ, spențelŭ, zubănŭ.
497. *Pluhă*=vinarsŭ, rachiu, stropșală etc.
498. *Cisartău*=tovarășŭ, prietenŭ; cameradŭ.
499. *Huruescŭ*=lucru, muncescŭ; obosescŭ, trudescŭ.
500. *Harhotă*=omu cu gură mare, sfătosŭ, pedante: gura satului.
501. *Gaburŭ*=grofŭ, conte. Acestŭ cuvêntŭ se folosesce fórte adeseorī și în poveștile nóstre poporale etc.
502. *Burdă, bușdă*=casă mică și vechiă.
503. *Ciarnapocă*=muiere négră și urîtă.
504. *Ciarmă*. (Vedī „ciarnapócă“).
505. *Burdujescŭ*=împingŭ, împungŭ ca boii.
506. *Sbibĕlă* = dracŭ, sătană, ucigă-lŭ crucea.
507. *Băjagnă*=desagă.
508. *Bășcănețā*=sacŭ, sĕcuețŭ, sĕcueciorŭ.
509. *Busnare* (ca verbŭ)=a te drâmboia, a te mânia, a te supĕra. *Busnărŭ*=drâmboiatŭ, mâniosŭ, săritŭ din țîțînī.
510. *Burde*=omu brihănosŭ, pântecosŭ, cu fóle mare.
511. *Secuenă* (Vedī „bășcănețā).
512. *Droncănescŭ*, drongăluescŭ=facŭ se sune ceva d. e. clopotulŭ.
De aicī cuvêntulŭ *dronga*=clopotŭ rĕu, stricatŭ.
513. *Drosgănescŭ*=grăescŭ lucrurī neînțelese, vorbescŭ fără șirŭ, fără logică, se fiă numai cu vorbă, ca Țiganulŭ, care a furatŭ ciocanulŭ dela nașu-sĕu.
514. *Meteleu*=omu prostŭ, mutŭ, trencaflenca.
Jócă, jócă *meteleu*.
Sciu, că n'ai lucratŭ de greu!
515. *Terfa*=opincă rea, ruptă, carea nu se mai póte folosi.
516. *Dubă*=temniță, carcerŭ, închisóre, bobêrnă.
517. *Duculuire* (ca verbŭ)=se cuvine, se cade d. e. nu se duculuesce sĕ batī tu pe mamă-ta, carea e slabă și bolnavă și nu are cu ce sē se îmbrace și sĕ se hrănescă de pe o di pe alta!
518. *Checŭ*=omŭ micŭ miserabilŭ, ticăitŭ.
519. *Jașcău*=pungă orī sĕcuețŭ micŭ de piele, în care'șī țină pipașii tabaculŭ.
Frundă verde odoleanŭ,
De-așŭ trăi măcarŭ unŭ anŭ

deie bineţe, sĕ mulţămescă, sĕ se pórte cuviinciosŭ, sĕ vorbescă curatŭ, sĕ deprindă unele jocurĭ copilăresci şi unele cântece. Asilulŭ este deschisŭ numai în lunile de véră, când copii rĕmânŭ şi peste amedŭ în asilŭ, astfelŭ, că părinţii potŭ lucra la câmpŭ, fără a fi împedecaţĭ. Erna, cum şi véra în timpŭ ploiosŭ copiii rĕmânŭ acasă.

Valóre are următorulŭ principiu: în linia dintâiu mama este chemată şi datóre a-şĭ cresce copilulŭ, precum, de altă parte şi copilulŭ cătră nimenĭ nu are sĕ se alipescă mai intimŭ în iubire recunoscĕtóe, decâtŭ cătră mama lui. Anulŭ trecutŭ a fostŭ cercetatŭ asilulŭ, preste totŭ, de 60 de copii. Conducĕtóre este soţia notarului, d-na Carolina Goldschmidt.

3. Totŭ Reuniunea femeilorŭ amintită a înfiinţatŭ şi supraveghiază o *Şcolă de lucru pentru fete.* Instrucţia în acesta se face în 6 despărţĕminte în câte 6 óre pe sĕptĕmână. Conducĕtóre şi aicĭ este vrednica conducĕtóre a asilului. In anulŭ trecutŭ s'au instruitŭ în tóte despărţĕmintele 57 fetiţe în diferite lucrărĭ de mână: împletire de ciorapĭ, cusuturĭ. tivire, a face gaure de nasturĭ (bumbĭ), a cóse nasturĭ. a cârpi, a croi haine şi altele.

4. In Noemvre anulŭ trecutŭ s'a deschisŭ *şcola de lucru pentru tinerimea bărbătescă.* Acésta a fostŭ cercetată în schimbŭ de patru orĭ pe sĕptĕmână de 8 băieţĭ, 8 ficiorĭ şi de 8 bărbaţĭ tinerĭ. Instrucţia au propus'o doi membri din presbiteriu. George şi Ionŭ Klees. învĕţându-i a pregăti deosebite lucrurĭ trebuitóre la casă şi'n economiă: scaune scăunence, laviţe, cuiere şi altele.

Pănă aci raportulŭ.

Ore tóte acestea nu s'ar potrivi şi pentru comunele nóstre? Nu cutezŭ a întreba. décă s'a întrodusŭ aşa ceva şi prin comunele nóstre, pentru că suntŭ prea sigurŭ că asemenĭ disposiţiunĭ nu s'au întrodusŭ nicăirĭ. Nu dóră că n'am fi şi noi în stare a ne ajutora. noi pe noi, ci fiindcă rarŭ ne gândimŭ la ceea ce este practicŭ, ce putemŭ şi ce ar trebui sĕ facemŭ.

Omenĭ harnici şi cinstiţĭ putemŭ ajuta şi noi pentru că, harŭ domnului astădĭ avemŭ destute aşedăminte de banĭ — asile pentru copii ne suntŭ trebuitóre ca pânea de tóte dilele — ér a se da instrucţii practice tinerimei de parte femeescă şi bărbătescă, ar fi de unŭ folosŭ nespusŭ pentru noi. Pentru ceste din urmă, la casŭ de lipsă, s'ar pute chiar şi plăti unorŭ femei şi bărbaţĭ din colecte seu de alt-undeva.

Cei chiămaţĭ se pună decĭ umĕrŭ la umĕru.

**Petra-Petrescu.**

# Literatură.

**„Foia bisericescă şi scolastică"**, organŭ alŭ provinciei metropolitane gr. c. de Alba-Iulia şi Făgăraşŭ. Apare în Blaşŭ la 1 şi 15 s. n. a fiă-cărei lunĭ. Redactor pentru partea bisericéscă *dr. Ioanŭ Raţŭ*; pentru partea scolastică *Alexandru Uilăcanŭ.* — Nr. 12 dela 15 Martie cuprinde în partea bisericéscă: Ioanŭ Inocenţiu L. B. Clainŭ de Sadŭ (urmare). — Observaţiunĭ cu privire la raportulŭ ce esistă între biserica românéscă greco-catolică şi biserica romano-catolică, de dr. Augustinŭ Bunea. — Conferinţele pastorale, de dr. Ioanŭ Popŭ. — Varietăţĭ. In partea scolastică: Utilitatea scienţelorŭ naturalĭ. — Ce a fostŭ şcóla trivială la noi, la Românĭ de P. Ungureanu. — Bolnăvirĭ repentine. — Ordinaţiunĭ ministeriale pentru şcólele medie. — Corespondenţă. — varietăţĭ.

---

Sĕ punŭ mâna pe duşmanŭ,
Pe duşmanulŭ ţĕrii mele,
Ce-i aduse-atâtea rele,
Sĕ-i iau pielea de pe capŭ
Sĕ-mĭ facŭ *jascău* de tăbacŭ etc.

520. *Buga*=taurŭ.
Rage *buga*'ntre hotaré
Şi se-aude-a noua ţeră.

521. *Ciumpavŭ*; aşa se numesce unŭ calŭ orĭ unŭ bou, carele a umblatŭ pe căi petróse şi'i s'au rosŭ unghiile pănă la carne, din care pricină schiopăteză.
Pe toţĭ nouĕ i-am spetitŭ
Şi pe toţĭ i-am ciumpăvitŭ,
Potrivnică n'am găsitŭ!

522. *Haitee*=tóte uneltele câte aparţinŭ unui carŭ orĭ căruţe.
Şedŭ *haiteele*'nşirate
Şi boii legaţĭ de róte,
Radulŭ îi bate de mórte etc.

523. *Năsută*; aşa se numesce o óiă albă cu pată negră pe nasŭ; seu din contră: una negră cu pată albă.
Vre-o cincĭ sute
De năsute.
Care pascŭ vara pe munte etc.

*Hordou.* Februarie 1888.

# Din comitate.

Din rapórtele cetite în adunările comitetelorŭ administrative cu privire la luna lui Februarie estragemŭ următórele:

**Comitatulŭ Turda-Arieşŭ.** S'au estradatŭ în decursulŭ lunei Februarie 12 paşaporte pentru liberă trecere în regatulŭ României. Pagubele pricinuite prin incendiurĭ se socotescŭ cu totulŭ în 332 fl.

Starea sanitară a locuitorilorŭ a fostŭ favorabilă. Morburĭ epidemice au obvenitŭ numai în comuna Lupşa şi în Turda. In Lupşa a grassatŭ vĕrsatulŭ, în Turda scarlatina. In spitalulŭ din Turda au statŭ sub cură 49, a muritŭ 1, s'au vindecatŭ 14. Intre animale epidemii nu s'au ivitŭ.

In darea directă s'au incassatŭ în decursulŭ acestei lunĭ 19,962 fl. $31^{1}/_{2}$ cr, rĕmânĕndŭ *restanţă 260,427 fl. 46 cr.*, în darea militară s'au incassatŭ 469 fl. 68 cr., restanţa face însă 22,697 fl. 13 cr. In raportŭ cu aceeaşĭ lună din anulŭ trecutŭ, s'au incassatŭ in anulŭ acesta *mai puţinŭ* în darea directă cu 3812 fl. 29 cr., în cea militară cu 516 fl. 89 cr.

**Comitatulŭ Hunedora.** In adunarea comitetului administrativŭ. vicespanulŭ raportă. că comerciulŭ şi industria stagneză în acestŭ comitatŭ, *poporulŭ sĕrăcesce.*

Inspectorulŭ de şcóle raportase. că şcóla de statŭ din Sibişelŭ cu finea lui Februarie s'a închisŭ, din causa lipsei de cercetătorĭ. Ministrulŭ de culte şi instrucţiune publică a redusŭ cu unulŭ posturile de învĕţătorĭ dela şcóla de statŭ din Selaşulu de susŭ, rĕmânĕndŭ în funcţiune pe viitorŭ numai doi învĕţătorĭ şi 2 învĕţătóre, în locŭ de 3 învĕţătorĭ şi 2 învĕţătóre. Senatulŭ scolarŭ din Ruşĭ a cerutŭ dela statŭ ajutorŭ pentru susţinerea şcólei comunale de acolo, der fiind-că statulŭ n'o mai póte susţine şi banii trebuincioşĭ pentru acésta nu i-a pututŭ da, senatulŭ scolarŭ şĭ-a cerutŭ autorisaţiă pentru a-şĭ ridica o şcólă confesională în loculŭ celei comunale.

Raportulŭ inspectorului de dare a fostŭ încă şi mai tristŭ. Elŭ cerŭ esecuţiă asupra mai multorŭ imobile pentru incassarea de spese pricinuite cu comassările. Din darea restantă a 51 comună au trebuitŭ sĕ se ştergă 10,000 fl., ca ne mai incasabilĭ.

Etă dovedile cele mai sinistre despre miseria înfricoşată la care fură aduşĭ locuitorii acestui comitatŭ românescŭ sub vitrega stăpânire unguréscă de adĭ. Unu adevĕratŭ vandalismŭ în tóte privinţele şi pe tóte terenele!

## Capriciurile timpului. Inundărĭ.

Cu data de 19 Martie n. nĭ-se scriu din *Baia de Crişŭ* următórele:

Timpulŭ în diua de astă-dĭ s'a arătatŭ pe aicĭ forte capriciosŭ. De cu dedimineţă a fostŭ înoratŭ, pe la prândŭ s'a înseninatŭ puţinŭ şi a lucitŭ sórele; după aceea éră s'a întunecatŭ ceriulu, *a începutŭ a tuna şi a fulgera* ca în timpŭ de véră. Plóia mestecată cu puţină *grindină*, ajutate de ventulŭ putemicŭ, se isbesce în ferestre cu mare putere elementară.... Neaua de pe valea Crişului, de pe la feţe şi de pe culmile dealurilorŭ din giurŭ. mai puţinŭ înalte, s'a topitŭ.

Temperatura s'a urcatŭ destulŭ preste zero. *Crişulŭ* de erĭ séră a începutŭ a cresce în mĕsură formidabilă: pe astă-dĭ dimineţă era eşitŭ multŭ din alvia sa, enundândŭ unŭ teritoriu destulŭ de considerabilŭ. Comuna Bradu pare a fi espusă mai tare şi în mĕsură mai mare corentului acestui rîu capriciosŭ.

— Totŭ cu data de 19 Martie ni-se scrie din *Şcitinŭ*, că Mureşulŭ şi prin părţile acele a inundatŭ, făcĕndŭ mai multe pagube; douĕ morĭ le-a distrusŭ; mai multe obiecte, mai vîrtosŭ unelte de morĭ se vedeau plutindŭ pe Murĕşŭ.

## Intemplărĭ diferite.

Ni se scrie din *Şicitinŭ*, cu data 19 Martie: „Joi, când venia apa cu gheţă pe Murĕşŭ, unŭ plugarŭ, Grigorŭ Gebeleşŭ, şi cu ginere-sĕu, vĕdĕndŭ pe Murĕşŭ că vine unŭ fusŭ de móră, cu pericululŭ vieţii se duseră cu o gondolă sĕ prindă fusulŭ; depărtându-se dela ţĕrmure, vĕdură înotândŭ printre sloii de ghieţă ceva negreţă. Óre ce e? se întrebară ei. Credeau că e lupŭ. Se apropiară cu gondola într'acolo şi étă unŭ cerbŭ de 3 anĭ sare în luntre, şi după elŭ încă unulŭ de 2 anĭ, şi trei căpriore!

Românii noştri lăsară fusulŭ şi aduseră caprele. Tóte 5 deslegate le aduseră şi le băgară în casă, unde după ce se încăldiră şi 'şĭ veniră în orĭ, începură a mânca fenŭ. Audindŭ gendarmii şi primăria, le luară dela ómenĭ, le duseră la casa comunală. unde mergŭ ómenii sĕ le vedă. Se dice, că după scurgerea apei le vorŭ elibera."

**Incendiu.** In comuna Haţegŭ din comitatulu Ternavei marĭ unŭ incendiu a prefăcutŭ în cenuşă averea a 7 proprietarĭ. Paguba este socotită în 1764 fl., dintre carĭ preţŭ de 850 fl. au fostŭ asiguraţĭ.

## Convocare.

Despărţĕmentulŭ I alŭ *Reuniunei învĕţătorilorŭ rom. gr. or. din Districtulŭ X Braşovŭ* 'şĭ va ţine adunarea sa generală *Dumineca în 20 Martie* a. c. st. v. în şcóla dela biserica St. Adormirĭ din Satalungŭ şi anumitŭ dela 10—$12^{1}/_{2}$ óre a. m. şi dela 3—5 óre p. m. la care suntŭ învitaţĭ prin acésta a participa toţĭ on. membri ai acestui despărţ. împreună cu alte persóne amice şcólei. Altă învitare specială afară de acésta nu se va mai face.

Obiectele de pertractare în acéstă adunare vorŭ fi:

1. Conformŭ decisiunei şi însărcinării comitetului centralŭ alŭ Reuniunei prin hârtia sa, dtto Braşovŭ, 17 Ianuarie a. c. Nro 11, sĕ va desbate tema:

*„Cum se se propună desemnulŭ în şcóla poporală?"* (Partea teoretică şi partea practică), prelegĕtorŭ d-lŭ George Fulea, învĕţătorŭ la susŭ numita şcólă.

2. Propunerĭ de sine stătătóre.

*Satulungŭ*, 6 Martie v. 1888.

**Ionŭ Dorca**, preşedinte. **N. Bârseanu**, secretarŭ.

# SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.")

**Viena,** 21 Martie. — Maiestatea Sa Impĕratulŭ şi regele a creatŭ noulŭ postŭ de inspectorŭ generalŭ alŭ infanteriei. Postulŭ acesta a fostŭ conferitŭ principelui de Coronă.

**Berlinŭ,** 21 Martie. — Reichstagulŭ a primitŭ cu unanimitate proiectulŭ de adresă, precum şi propunerea de a se aduce unŭ proiectŭ pentru ridicarea unui monumentŭ în onórea împĕratului Vilhelm. Imediatŭ după aceea Reichstagulŭ s'a închisŭ în urma unui ordinŭ împĕrătescŭ. — Amĕndouĕ casele dietei prusiene primiră proiectele de adresă fără desbatere şi unanimŭ.

## Telegramă particulară a „Gaz. Trans."

**Cluşiu.** 21 Martie, 3 óre 20 m. După cetirea acusaţiunei articulilorŭ incriminaţĭ, procurorulŭ esdune acusa verbalŭ. **Acusaţii**, pin motivulŭ, că juraţii în proporţiune de dece, faţă de doi, nu cunoscŭ limba lorŭ română, **renunţă la apĕrare,** fiindŭ constrînşĭ. Rógă pe apĕrătorulŭ Damianŭ sĕ espună din punctŭ de vedere juridicŭ apĕrarea. **Urméză o apĕrare succésă.** Procurorulŭ replică. Apĕrătorulŭ duplică. — Juriulŭ se retrage.

*Preşedintele Juriului dr. Nagy faţă cu Bobancu rĕspunde la întrebarea:* **décă e vinovatŭ? cu 7 da şi 5 nu:** *relativŭ la dr. Mureşianu* **cu 2 da şi 10 nu.**

**Tribunalulŭ judecă pe Bobancu la 4 lunĭ închisóre, 50 fl. amendă.**

**Pe dr. Mureşianu îlŭ achită.**

Bobancu, ca şi procurorulŭ, insinuă nulitate.

## Dare de semă şi mulţămită publică.

*Satulungŭ*, 4 (16) Martie 1888.

D-lŭ Ioanŭ Moldovanŭ, domiciliatŭ în Bucurescĭ, înţelegĕndŭ despre starea critică în care se află şcóla nóstră, dela biserica S. S. Archangelĭ din Satulungŭ, a binevoitŭ 3 întreprinde o colectă benevolă între amicii şi cunoscuţii D-sale din Bucurescĭ şi din prejurŭ, şi a ne trimite unŭ ajutorŭ de 163 lei noi, adecă: una sută şesedecĭ şi trei lei noĭ, colectaţĭ dela următorii P. T. Domnĭ:

I. Wittels 15 lei, I. Mihalcea 5 lei, Matache Ionescu 5 lei, D. I. Martinovicĭ 2 lei, Ioniţă Stefănescu 5 lei, Al. N. Zisu 5 lei, I. Bobeşŭ 5 lei, Radu Gologanŭ 5 lei, Ioanŭ Georgescu 5 lei. P. I. Iculescu 5 lei, Christache I. Trandafirescu 5 lei, Ioanŭ R. Puricescu 5 lei, D. V. Păcăţianu 5 lei, Theodorŭ Rădulescu 5 lei, Nicu Popescu 2 lei, Ioanŭ Ionescu 2 lei. Ilie Dumitrescu 5 lei, Ioanŭ Trandafirescu 2 lei, Badia P. Tiulescu 5 lei, Ioanŭ Munteanu 5 lei, Costache Pavelescu 5 lei, Fraţii I. Gologanŭ 5 lei, G. Bărbucianŭ 2 lei. Jenĭ 2 lei. I. Bediceanŭ 3 lei, Ioanŭ I Boncotă 3 lei. Nicolae Rădulescu 2 lei, Manole G. Vineşŭ 3 lei. Adolfŭ Wiener 3 lei, Ioanŭ Stefanescu 2 lei, D. V. Pascu 10 lei, Vas. Pandulescu 5 lei şi colectantulŭ I. Moldovanŭ 20 lei.

Suma totală 163 lei noi.

Pentru acéstă sumă, Comitetulŭ parochialŭ dela biserica susŭ amintită se simte îndatoratŭ a aduce în numele comunei bisericescĭ mulţămită publică atâtŭ Dlui colectante Ioanŭ Moldovanŭ. ca fostŭ elevŭ alŭ şcólei nóstre, câtŭ şi tuturorŭ celorlalţĭ generoşĭ donatorĭ.

*Comitetulŭ parochialŭ.*

### Cursulu la bursa de Viena

din 20 Martie st. n. 1888.

| | |
|---|---|
| Renta de aurŭ 4% | 96.75 |
| Renta de hârtiă 5% | 83.35 |
| Imprumutulu căilorŭ ferate ungare | 149. |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostu ungare (1-ma emisiune) | 93.80 |
| Amortisarea datoriei căiloru ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) | 123.75 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) | 108.50 |
| Bonurĭ rurale ungare | 104.— |
| Bonurĭ cu clasa de sortare | 103.60 |
| Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişu | 103.60 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 103.60 |
| Bonurĭ rurale Transilvane | 103.70 |
| Bonurĭ croato-slavone | 103.25 |
| Renta de hârtiă austriacă | 77.40 |
| Renta de argintŭ austriacŭ | 79.15 |
| Renta de aurŭ austriacă | 109.35 |
| Losurĭ din 1860 | 131.55 |
| Acţiunile băncei austro-ungare | 856.— |
| Acţiunile băncei de creditŭ ungur. | 269.75 |
| Acţiunile băncei de creditŭ austr. | 267.90 |
| Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ | 99. |
| Imprumutulu cu premiulŭ ungurescŭ | 122.25 |
| Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului | 123.70 |
| Galbenĭ împĕrătescĭ | 5.99 |
| Napoleon-d'orĭ | 10.05 |
| Mărcĭ 100 împ. germane | 62.40 |
| Londra 10 Livres sterlinge | 127. |

### Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 21 Martie st. n. 1888

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote româneseĭ | Cump. | 8.47 | Vĕnd. | 8.48 |
| Argintŭ românescŭ | " | 8.44 | " | 8.48 |
| Napoleon-d'orĭ | " | 10.03 | " | 10.06 |
| Lire turcescĭ | " | 11.34 | " | 11.37 |
| Imperialĭ | " | 10.34 | " | 10.37 |
| Galbinĭ | " | 5.88 | " | 5.92 |
| Scris. fonc. „Albina" 6% | " | 101.— | " | 102.— |
| " " " 5% | " | 98.— | " | 99.— |
| Ruble rusescĭ | " | 101.— | " | 102.— |
| Discontulŭ | $6^{1}/_{2}$—8% pe anŭ. | | | |

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
**Dr. Aurel Mureşianu.**

# Bilanțulŭ anualŭ

## din 31 Decemvre 1887 alŭ societății
## „ALBINA“, institutŭ de creditŭ și de economii în Sibiiu.

**Active.**

| | | fl. cr. |
|---|---|---|
| Cassa în numĕrarŭ . . . . . . . . . . | | 41,922.81 |
| Monetă. . . . . . . . . . . . . . | | 4.144.93 |
| Cambie de bancă . . . - . . . . . . | | 1,774,281.22 |
| Imprumuturĭ pe hipotece: | | |
| a) în scrisurĭ fonciare . . . . . . . . | 1,086,938.15 | |
| b) în numĕrarŭ . . . . . . . . . , | 86,652.38 | 1,173.590.53 |
| Credite cambiale cu acoperire hipotecară | | 191.472.43 |
| Credite fixe . . . . . . . . . . . . | | 94,424.60 |
| Avansurĭ pe efecte publice. . . . . . | | 69,650.40 |
| Credite de cont-curent . . . . . . - | | 107.874.05 |
| Imprumuturĭ pe producte . . . . . . | | 25,804.47 |
| Casa institutului, realitățĭ dela gara Bra. șovŭ și diverse realitățĭ de vêndare . . | | 132,483.69 |
| Efecte publice . . , . . . . . . . . | | 225,472.70 |
| Efectele fondului de garanță ale scrisurilorŭ fonciare . . . . . . . . . . . | | 289,888.80 |
| Efectele fondului de pensiunĭ alŭ funcționarilorŭ institutului . . . . . . . . | | 24,552.90 |
| Mobiliarŭ . . . , . . . . . . . . . | 6,895,36 | |
| după amortisare de . . . . . . . | 689.55 | 6,205.81 |
| Depunerĭ la băncĭ și diverse conturĭ debit. | | 105,575.46 |
| | | fl. 4,267,344.80 |

**Pasive.**

| | | fl. cr. |
|---|---|---|
| Capitalŭ socialŭ | | |
| 3000 acțiunĭ à fl. 100 . . . . . . . . | | 300,000.— |
| Fondulŭ de reservă alŭ acționarilorŭ . . | | 59,848.80 |
| Depunerĭ pentru fructificare . . . . . | | 2,485,513.82 |
| Scrisurĭ fonciare de 6% în circulațiune . | 916,900.— | |
| Scrisurĭ fonciare de 5% în circulațiune . | 135,000.— | |
| Scrisurĭ fonciare eșite la sorțĭ în circulaț. | 1,100.— | 1,053,000.— |
| Fondulŭ de pensiunĭ alŭ funcționarilorŭ . | | 26,003.55 |
| Dividende neridicate . . , . . . . . . | | 1,560.— |
| Cambie de bancă reescomptate . . . . | | 136,652.12 |
| Interese anticipete pro 1888 . , . . . | | 28,561.60 |
| Avansurĭ de bancă aust.-ung. . . . . . | | 129,500.— |
| Diverse conturĭ creditóre . . . . . . | | 3,483.48 |
| Profitŭ curatŭ . . . , . . . . . . . . | | 43.221.43 |
| | | fl. 4,267,344.80 |

*Sibiiu*, 31 Decemvre 1887.

**I. St. Șiuluțiu** m. p., membru alŭ direcțiunei. **E. Măcellariu** m. p., membru alŭ direcțiunei. **P. Cosma** m. p., directoru esecutivu. **Iosifŭ Lissai** m. p., comptabilu-șefŭ.

Subsemnatulŭ comitetŭ amŭ examinatŭ bilanțulŭ presentŭ și confrontându-lŭ cu registrele principale și auxiliare ale societății ținute în bună regulă, l'amŭ găsitŭ în consonanță cu aceleașĭ și exactŭ.

*Sibiiu*, în 12 Martie 1888. *Comitetulŭ de supraveghiere*:

**Dr. Aurelŭ Brote** m. p. **Michaelŭ Kabdebo** m. p. **Cornelius Tobias** m. p. **N. Frateșiu** m. p. **I. Crețiu** m. p.

# „PERȘEIU“,

## ASOCIARE DE CREDITŬ ȘI PĂSTRARE IN SEINĬ.

### CONVOCARE.

Domnii acționarĭ și interesațĭ ai asociărei „Perșeiu“ se invită prin acésta la

**Adunarea generală ordinară,**

care se va ținé în Seinĭ la *25 Martie (6 Aprilie)* 1888 diminéța la 11 óre în localulŭ asociărei.

OBIECTELE:

1. Așternerea bilanțului originalŭ de pre anulŭ alŭ II-lea de gestiune 1887.
2. Hotărîre asupra împărțirei profitului curatŭ.
3. Rădicarea la valóre de acțiunĭ a depositelorŭ aflătóre, după § 9 alinea 2-a din statute.
4. Alegerea secretarului socialŭ.
5. Eventuale propunerĭ, după § 20, litera d) din statute.

Din ședința comitetului diriginte ținută în Seinĭ la *30 Ianuarie (11 Faur)* 1888.

**Alexiu Berinde** m. p., preside socialŭ. **Alexandru Zoicasiu** m. p., secretarŭ inter.

## MIȘCAREA CASSEI.

### a) In anulŭ 1886.

Intrate: fl. 7861.74
Eșite: fl. 7766.94 — la olaltă: fl. 15.638.68
Remanența cassei: 104.80

### b) In anulŭ 1887.

Intrate: fl, 26,652.52
Eșite: fl. 26,270.38 — la olaltă: fl. 52,922.90
Rem. cassei: fl. 382.14

## CONTULŬ BILANȚULUI.

**Active.**

| | | fl. | cr. |
|---|---|---|---|
| 1 | Cassa în numerarŭ . . . . . | 382 | 14 |
| 2 | Valorĭ: | | |
| | a. Obligațiunĭ fl. 6770.80 | | |
| | b. Cambiă . . „ 14,754.— | | |
| | c. Hârtii de valóre 84.— | 21,608 | 80 |
| 3 | Valorea efect. după inventar | 203 | 29 |
| 4 | Mobiliarul și spesele fundare de: . . . fl. 296.02 după amortisarea ratei a 2-a de: . . . fl. 59.20 | 177 | 60 |
| 5 | Anticipațiune de chiriă. . . | 5 | 50 |
| 6 | Interese transitóre pe 1888 | 433 | 36 |
| | | 22.810 | 69 |

**Pasive.**

| | | fl. | cr. |
|---|---|---|---|
| 1 | Capitalulŭ socialŭ după 392 acții à fl. 5, plătite . . . . | 1960 | — |
| 2 | Fondulŭ de reservă de fl. 19, cu interese cu totŭ . . | 20 | 52 |
| 3 | Diverse deposite fructificate și interese capitalisate. . . | 3461 | — |
| 4 | Interesele acestora neridicate până la 31 Decemvre | 127 | 76 |
| 5 | Creditulŭ fix redicatŭ . . , | 3000 | — |
| 6 | Cambie reescomptate . . . . | 12,885 | — |
| 7 | Diverse conturĭ de creditŭ și mobil. după amor. ratei 2 | 633 | 48 |
| 8 | Interese anticipate pe 1888 | 281 | 17 |
| 9 | Profitŭ curatŭ . . . . . . . . | 441 | 76 |
| | | 22,810 | 69 |

## CONTULŬ PROFITULUI ȘI PERDERILORU

**Spese.**

| | | fl. | cr. |
|---|---|---|---|
| 1 | S'a plătitŭ diverse interese | 940 | 96 |
| 2 | Interesele fondului de reser. | 1 | 52 |
| 3 | Pentru tipăriturĭ, timbru, porto, provisiune cancel. și diverse conturĭ . . . . . | 245 | 89 |
| 4 | Contribuțiune . . . . . . . . | 17 | 16 |
| 5 | Amortisarea mobil. rata 2. | 59 | 20 |
| 6 | Chiria anului. . . . . . . . . | 30 | — |
| | Onorarie și bilete de pres. . . | 441 | 75 |
| 8 | Profitulŭ curatŭ . . . . . . . | 441 | 76 |
| | | 2178 | 24 |

**Venit.**

| | | fl. | cr. |
|---|---|---|---|
| 1 | Din conturĭ diverse. . . . . | 62 | 81 |
| 2 | Diverse interese de împrum. | 1316 | 59 |
| 3 | Din tipăriturĭ, timbru, provisiune și penale. . . . . | 798 | 84 |
| | | 2178 | 24 |

Semnatŭ *Seinĭ*, la 31 Decemvre 1887.

**Georgiu Bidea** m. p., cassariu. **Alexiu Berinde** m. p,, preside socialŭ. **Alexandru Zoicașŭ** m, p., secretarŭ inter.

Subsemnatulŭ comitetŭ de supraveghiare confrontândŭ bilanțulŭ presentŭ cu cărțile societățeĭ, principale și auxiliare, ținute în bună regulă, le-amŭ găsitŭ exactŭ și conformŭ.

Seinĭ. la 11 Fauru 1888 Comitetulu de supraveghiare:

**Lazarŭ Iernea** m. p. **Augustinŭ Pelle** m. p. **Ioane Popŭ** m. p, **Sigismundŭ Catoca** m. p. **Onuțiu Murgu** m. p.

### Opinia Comitetului de supraveghiare, în privința împărțirei prof. curatŭ.

In vederea §-lui 38 din statute profitulŭ curatŭ de fl. 441.76 cr., se opineză a se împărți în modulŭ următorŭ:

1. Sĕ se dea spre scopurĭ culturalĭ și filantropice 20%, adecă fl. 88.35 cr. în mânile curatorimei române bisericescĭ de Seinĭ, — și anume:
   a) pre cărțĭ scolare scolarilorŭ seracĭ din scóla română de Seinĭ fl. 29 50 cr.
   b) totŭ la aceia pre vestminte . . . . . . . . . . . . . „ 29 50 „
   c) pentru ajutorarea și casualŭ înmormênt. sĕr. rom. din Seinĭ „ 29 35 „
2. In fondulŭ de reservă . . . . . . . . . . . . . . „ 118 21 „
3. In urmă, — sĕ se dea după 392 acții ce le avemŭ, — ca dividendă câte 60 cr. în suma de . . . . . . . . . . . . . „ 235 20 „

Suma: fl. 441 76 cr.

Seinĭ, la 11 Faurŭ 1888. Comitetulŭ de supraveghiare:

**Lazarŭ Iernea** m. p. **Augustinŭ Pelle** m. p. **Ioane Popŭ** m. p. **Sigismundŭ Catoca** m. p. **Onuțŭ Murgu** m. p.

# CONCURSŬ.

Pentru ocuparea următórelorŭ posturĭ de notarĭ cercualĭ, și anume:

1. In cerculŭ notarialŭ Branulŭ inferiorŭ, de care se ținŭ comunele Branŭ, Predealŭ și Sohodolŭ, care este dotatŭ cu salariu anualŭ în banĭ parațĭ 400 fl., cuartirŭ liberŭ; apoi paușalŭ de cancelariă 16 fl. și paușalŭ pentru încăldițulŭ cancelariei 30 fl.

2. In cerculŭ notarialŭ nou creatŭ, „Poiana Mĕrului“, de care se ținŭ comunele Poiana Mĕrului și Holbacu, care este dotatŭ cu salarŭ anualŭ în banĭ parațĭ 400 fl., cuartirŭ liberŭ; apoi paușalŭ de călĕtorie 30 fl., paușalŭ de cancelariă 18 fl. și 6 stânginĭ metricĭ pentru încăldițulŭ cancelariei.

Terminulŭ de concursŭ pentru aceste 2 posturĭ se defige pe 16 Aprilie a. c. inclusive, ĕră dilele de alegere se determină pentru cerculŭ notarialŭ dintâiu numitŭ pe 19 Aprilie a. c. în cancelaria comunală din Branŭ; ĕr pentru celŭ de alŭ 2-lea pe 26 Aprilie a. c. în cancelaria primăriei comunale din Poiana Mĕrului, totdeuna la 10 óre a. m.

Doritorii de a câștiga aceste posturĭ suntŭ învitațĭ ca sĕ 'șĭ înainteze suplicele îndestrate cu documentele, carĭ dovedescŭ cualificațiunea recerută prin art. de lege I din 1883 § 6; negreșitŭ până la terminulŭ mai susŭ ficsatŭ, cu atâta mai vĕrtosŭ, pentru că suplicele întârdiate nu se vorŭ lua în considerare.

Branŭ, în 12 Martie 1888.

**Alesandru Belle,**
protopretore.

3—3

# Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugâm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fâșia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se aboneză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei.“ precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

*Administrațiunea „Gaz. Trans.“*

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în tutungeria **I. Gross**, în librăria **Nicolae Ciurcu** și **Adolf Albrecht.**

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.